

דאליזור

עלן לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: תשעת הימים
ההפטרה: "שמעו דבר" (ירמיה ב')

כ"ז תמוז תשע"ז 1179 (שנה כב')

פרשת מטות- מסעי- שבת מברכין

ראש חודש אב יחול א"ה ביום שני מולדו בליל שני בשעה 22:00 ו-14 חלקים

"נחמנו ונעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן" (לב, לב)

העליה לארץ צריכה להיות "לפני ה'" כדי לנהל בה אורח חיים קדוש ולשמור על קדושתה של הארץ ע"י שמירת התורה והמצוות, כי בלעדי קיום התורה אין לארץ ישראל יתרון של חשיבות לעומת ארצות אחרות כי כל חשיבותה נובעת משמירת התורה והמצוות בה. לכן אומרים בני גד ובני ראובן: "נחננו נעבור חלוצים לפני ה'", חלוציותנו תהא לפי רצון השם יתברך כדי לשמור על קדושת הארץ, שאם לא למען מטרה זו הרי "ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן", יש לנו נחלה רחבת ידיים גם מעבר לירדן, כי מה גדול יחסה וחשיבותה של ארץ ישראל אם לא בעבור "ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו". (אבני אזל)

"אלה מסעי בני ישראל" (זג, א)

עיקר מסעותיהם של בני ישראל במדבר היה כדי לקבל את התורה, ואמר השל"ה הקדוש: הגלות מכפרת מזככת ומוכשרת לקלוט את אור התורה ולכן היו חכמים "נוטשים" בתיהם והולכים ללמוד תורה, וכן אמרו: "הוה גולה למקום תורה", ואמר הבעל שם טוב: מ"ב מסעות שנכתבו בתורה יש בהן רמז לכל חיי האדם באשר הוא, וכל מסע מרמז על ענין נוסף בעבודת השם, ואומר בעל "נתיבות שלום": טעם שהכתוב מפרט לא רק את המסע עצמו אלא גם את החניה "ויסעו", "ויחננו" כדי להורות לנו דרך בעבודת הבורא, על כל האדם העולה בהר ה' לתקוע יתדות בכל קטע נוסף שמעפיל בו לבל ידרדר ויפול אחרנית ולהשריש בתוכו כל עליה חדשה ברוחניות ורק אז להמשיך לעלות, וזה שמרמז הכתוב: "ויסעו" ותיכף "ויחננו", שתהא אחיזה לבסס הקנין בתוכו ורק אח"כ ימשיך להעפיל מעלה. (ממעיינות הנצח)

להשכן שלום בין אדם לחבירו

נחום שטוקמאורא היה אינסטלטור במקצועו בעיר ירושלים של אז, בד בבד עם עיסוקיו המקצועיים היה בר אוריין, רעייתו חוה נפטרה והותירה אותו עם 8 יתומים קטנים ולב מצולק שמסרב להתאחות. בוקר אחד הפכה השכונה לסוערת, כעס ושנאה התפרצו להם החוצה. הכל התחיל בסתימה קטנה בבויב אחת החצרות של כ-10 משפחות.

התחילו השכנים להתפלמס, את הסתימה צריך לתקן אך מי ישלם?, "כולם!", "מה פתאום, הסתימה מגיעה מכיוון דירתו של שמעון" טען ראובן, "הא, לי אין תינוקות בבית, רוב הלכלוך זורם מדירתו של לוי המטופל בעוללים... כך המשיך הוויכוח ימים רבים, הנשים מסוכסכות, הילדים מתעריבים ומתקוטטים, בוש! הריח נורא, הצינור נשבר בינתיים והביוב החל לזרום בחצר.

אז החליטו הדיירים להזמין את נחום האינסטלטור, הוא הגיע, בחן את היקף העבודה ונקב בסכום של 120 לירות, האש שוב פרצה, הסכום נראה להם יקר "אנחנו מוכנים לשלם רק 70 לירות" אמרו. אך נחום לא הסכים, הוא הרים את כלי עבודתו והלך. על ספסל העץ ברחוב פגש את ר' פייבל בריסקמן, יהודי כבן 75,

העלון מוקדש להצלחת ילדי משפ' דרעי ה"ו בתורה ויראת שמים, בריאות והצלחה וכל מילי דמיטב

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שעות קיץ * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:37 - 8:35

כניסת שבת: 7:26 יציאת שבת: 8:16 יציאת שבת: 9:10

הלכות חודש אב (מר"ח ועד תשעה באב)

א. משנכנס אב ממעטים בשמחה (ש"ע אור"ח סי' תקנ"א ס"א) וכן בבנין של שמחה היינו בניה לרווחה ולנוי בעלמא שאינו לצורך מגורים אסור לבנות בימים אלו (משנ"צ ס"ק יב) אסור לסייד ולצבוע את הדירה בימים אלו (ש"ע ס"ב), אבל במקום הפסד ממון מותר לצבוע ולסייד. (תורת מועדים סי' ה' ס"ט). טפטים יש להחמיר שלא להדביקם (ולקו"י שובע שמחת ח"א עמ' קפ, קה, ולקו"י ח"ב עמ' תשלג ש"ת דבני בניו לגר"צ ליון ח"ב עמ' עו, נתיב המלכות לגר"י נר-שלום עמ' רה ועוד) ומותר לעשות מעקה ואפילו בתשעה באב עצמו שיש בזה מצוה למנוע סכנה (בא"ח דברים ס"ג).

ב. אסור לתפור, לגזור, לסרוג בגדים חדשים וכן לא לתפור נעלים חדשות, אבל מותר לתקן בגד או נעל שנקרעו [או כפתור שנפל (חז"ע עמ' רז)]. ונוהגים שלא לקנות בגדים או נעלים חדשות (ש"ע ס"ז ומנהג"א, בא"ח ס"ז-י) מ"מ במקום הפסד ממון מותר (בא"ח ס"ב) ומותר לקנות נעלים חדשות של בד או גומי לצורך ת"ב [וטוב שינעלם זמן מועט קודם ת"ב, כדי שלא יחדשם בתשעה באב] (תורת מועדים ס"ב). ג. נוהגים שלא לאכול בשר [עוף ובקר] בכל תשעת ימים אלו, ומנהג ירושלים והספרדים להקל לאכול בשר בראש חודש עצמו (חז"ע ארבע תעניות עמ' קסט).

בכלל המנהג לא לאכול בשר, ואין לאכול גם תבשיל שבושל בו בשר (עם שומן) אף על פי שאין כבר בשר, אבל מרק שנעשה מאבקת מרק עוף בשרי, מותר (חז"ע עמ' קעז).

ד. בסעודת מצוה [כגון: סעודת ברית מילה (בזמנה או מיד שנתרפא התינוק) (חז"ע עמ' קלז), פדיון הבן, בר מצוה שנערך בזמנו, סיום מסכת שרגילים לעשות סיום בסעודה] מותר לאכול בשר, וכן אם בריך בטעות על בשר יטעם קצת [כדי שלא תהא ברכתו ברכה לבטלה], וכן חולה אפילו אין בו סכנה [או שנתרפא ועודנו חלוש] (חז"ע עמ' קלג). ומעוברות ומיניקות הסובלות מחולשה מותרות באכילת בשר (תורת מועדים סי' ה' ס"מ-ג-נה).

ה. מותר לתת לקטנים עד גיל 13 לאכול בשר גם אחרי ר"ח אב [למעט תשעה באב כולל סעודה מפסקת] בפרט אם הוא קטן שלא בריא כ"כ (חז"ע עמ' קז) וטוב להחמיר מגיל 12 ויום אחד (קס).

ו. האוכל אחר השבת משיירי הבשר שנשארו לו מסעודת שבת יש לו על מה לסמוך, ובפרט אם אוכלם בסעודה רביעית, והוא רגיל לאכול בשר בסעודה זו (חז"ע עמ' קעז). [ואפשר ליתנם לקטנים כאמור בסעיף הקודם]. ומותר לטעום בערב שבת מתבשילי הבשר שמבשלים לכבוד שבת (חז"ע עמ' קעז). ז. יש נוהגים שלא לשתות יין (אבל שאר משקאות חריפים מותרים) מיום ר"ח, ויש נוהגים רק בשבוע שחל בו תשעה באב, מ"מ מותר לשתות יין של הבדלה (ש"ע סי' תקנ"א ס"ח-ט) אבל בכמה קהילות ספרד נהגו להקל בשתיית יין אף בשבוע שחל בו תשעה באב וכן הוא מנהג ירושלים להקל והמחמיר תבוא עליו ברכה (ולקו"י מועדים עמ' תקעז, תורת מועדים, סי' ה' ס"נ).

ח. הספרדים נוהגים שלא לשתות אישה מראש חודש (ש"ע סי' תקנ"א ס"ב).

ט. זמן זה הוא זמן סכנה והעת מסוגל לרעה ח"ו ולכן כדאי להימנע מלרחוץ בים ובברכות (מקור חיים תקנ"א סי' ז) ולהיזהר שלא לערוך טיולים במקום סכנה (מש"א חיים לג"ח פאנאי שדה חמד סי' א) והמורה וההורים צריכים להיזהר שלא להכות את הילדים בימים אלו (ש"ע סי' תקנ"א ס"ח) וכן ניתוח שלא דחוף יש לדחות לאחר תשעה באב (חז"ע תעניות עמ' קכח).

י. מאחר ואסור לבבוש בגדים מכובסים בשבוע שחל בו תשעה באב יש להכניס מראש לפני שבוע זה כדי שלא יחול עליהם דין מכובס ע"י שילבש כל בגד זמן כלשהוא [מס' דקות כשמזיע הרבה ואם אינו מזיע ילבשם חצי שעה או שעה (אור ליון ח"ג פ"ז ס"א, עין חז"ע עמ' רכט-לכט, הלכות עולם ח"ב עמ' קמ)] ואז יצא מתורת מכובס ויוכל ללבושו בשבוע שחל בו תשעה באב [יכין לו מלאי ל-3 ימים] ודין זה הוא לגבי בגדים ומצעים אבל לבנים וגרביים מעיקר הדין מותר להשתמש במכובסים, מ"מ טוב גם אותם להכין לפני כן ע"י שילבשם מס' דקות [וכנ"ל שמזיע] לפני שבוע שחל בו תשעה באב (חז"ע עמ' רכט, רכז, שו"ת מעין אומר ח"ג עמ' קסח, עין כי בעוד מועד לרב חותה עמ' מז, ולקו"י מועדים מהזורת תשס"ד בהכרעה ל' תש"ע עמ' תרסו) וכל הדין האמור הוא בין לגברים, בין לנשים ובין ילדים מגיל שמבינים את משמעות החורבן והלאה (הלכות עולם ח"ב עמ' קמ) מותר לגהץ בגדים בשבוע שחל בו תשעה באב (חז"ע עמ' רלח). יא. בערב שבת חזון [פרשת דברים] מותר לגזור ציפורנים (בא"ח דברים יג) וכן לרחוץ כל גופו במים חמים [וסבון] (תורת המועדים סי' ה' ס"מ) ובשבת עצמה מותר לאכול בשר ולשתות יין כרגיל (ש"ע סי' תקנ"א ס"א).

א"י"ה יתקיים כנס נשים ענק לקרוב הגאולה באשדוד ביום שלישי ב' באב בשעה 7:45

בערב בדיוק באולם בית מלכה- רח' חסדא 6 אזור ז' עם הרב פנחס ארלנגר, הרב אשר דרוק, הרבנית ג. פאר ומחנכת חשובה.

תהילים באשדוד לבנים ובנות בהפרדה בכל יום ראשון מ-5:00-4:00 אהה"צ כולל פרסים ולנשים מ-7:00-5:30 אהה"צ שיעור בהלכה ופ"ש עם הרבנית עדינה קאפה בבי"כ צור ברוך- רח' הגפן אזור א'.

כורך ספרים שאיבד את אשתו וילדיו בשואה ר"ל כשבידו "מסילת ישרים", "מה קורה שם בשכונה?" שאל ר' פייבל "סכסוך שכנים נורא, ים של לשון הרע והביוב עלה על גדותיו" סיפר לו נחום. "הם לא רוצים לשלם יותר מ-70 לירות ואני פשוט מפסיד, זה לא העסק שלי, שיישארו עם הביוב, אני הלכתי". ר' פייבל פקח עליו שתי עיניים ושאל: "זה לא עסק שלך?!" נו טוב, זה כנראה העסק שלי, אנא, כך ותקן את הביוב שלהם, אסוף מהם 70 לירות ואני אשלים את השאר, אבל אל תפיץ זאת ברבים, אתה ר' נחום אבא לילדים, צריך שתתפרנס בכבוד" אמר, "אכן, התקלה תוקנה והשלוה והשלום חזרו לדיירי השכונה, בזכות אותן 50 לירות של ר' פייבל. לאחר שר' פייבל נפטר מזה עשרות שנים שנחום עולה לקברו בערב ר"ח תמוז, קורא משניות לעילוי נשמתו, ושמה על שזכה להכיר יהודי קדוש שזכה, אשר מה שעניין אותו זה להשכין שלום בין אדם לחברו. (קובי לוי)

הבדל של שמים וארץ

מעשה שהיה ב-יד תמוז תשע"ז התפרסמה ידיעה קטנה על מטוס בואינג של אל-על שהיה בדרכו מארצות הברית לישראל ונאלץ לבצע נחיתה לא צפויה בנמל התעופה שאנון שבאירלנד עם 400 נוסעים ואני בתוכם. חזרתי עם בתי מביקור משפחתי בארצות הברית, במטוס בואינג 747 שהיה עמוס בנוסעים, בטיסה שארכה 12 שעות. לאחר כשמונה שעות נשמע לפתע קולו של הקברניט: "אם יש רופא בין הנוסעים, הוא מתבקש לפנות אל אחת הדיילות". הבנו שמישהו לא מרגיש טוב, דקות אחדות אחר כך ראינו אישה חרדית עוברת בין המושבים ושואלת: "אולי יש כאן רופא או לפחות מישהו שמבין ברפואה? הבת שלי לא מרגישה טוב". אך כולם השיבו לה שהם לא רופאים ולא מבינים ברפואה. הקברניט המשיך לשאול אבל איש לא קם. לאחר כ-25 דקות נשמעה הודעה: "עקב מצבה הרפואי של הילדה מבין הנוסעות נאלץ לשנות את המסלול הטיסה ולנחות בנמל תעופה שאנון באירלנד, אין אנו יודעים כמה זמן נתעכב, אנו מתנצלים בפני הנוסעים ומבקשים להתאזר בסבלנות". המטוס החל לבצע פניה ולטוס לכיוון אירלנד. מאחורי ישיבה משפחה די קולנית ועליזה, לקח להם כמה דקות להבין את ההודעה המרעישת ואז החלה אחת הבנות כבת 20 לצעוק: "אני לא מבינה את החוצפה הזו, 400 נוסעים יחכו כעת שעות בגלל הילדה הזו?" בתחילה ניסתה אמה להסותה אבל אז היא אמרה טיעון שכנראה נראה מנצח לפחות בעיניהם "ראית את אמא שלה? הם חרדים, עם כל הכבוד, הם מביאים איזה 10 ילדים, כולנו אשמים בגלל אחד מהם שמצטנן? תשאירו את הילדים שלכם בבית או אל תלדו אותם בכלל, מה אנחנו צריכים לסבול בגללם?" אנשים סביב שתקו, לא ידעו כיצד להגיב. לפתע נשמעה הודעה: "הנחיתה תהיה בעוד 50 דקות", הצעירה שהייתה עצבנית התפוצצה לגמרי, היא קמה והחלה לצעוק על הדיילות: "זו חוצפה מה שאתם עושים כאן, כולם יושבים כאן ושותקים, אתם לא חושבים שזו התעללות בנוסעים?" הדיילות היו המומות: "אבל יש ילדה שלא מרגישה טוב, מה את רוצה שנעשה?", "לא מרגישה טוב", חיקתה את קולה של הדיילות "אם תורידו כל מטוס על כל אחד שלא מרגיש טוב לא תגיעו לשום מקום", "את מסכימה שאם הוחלט להנחית את המטוס מדובר במקרה רציני, את רוצה שיקרה לה משהו", אמרה הדיילת. "מצידי שהיא תמות, היא לא מעניינת אותי", בשלב זה לא יכולתי לשתוק ואמרתי: "את לא מתביישת? איך את מדברת? ילדה קטנה נמצאת בסכנה ולך לא אכפת? מי חינוך אותם ככה?" וזו הייתה טעות כמובן כי המשפחה כולה תגייסה לטובתה. למזלי נוסעים אחרים התגייסו לטובתי וענו להם וכך העברנו את ה-50 דקות. ואז הודיע הקברניט כי ננחת בעוד מספר דקות, כולם חגרו חגורות ושקט יחסי השתרר. ואז שמעתי את אבי משפחה שישב מאחורי אומר: "אני לא מרגיש טוב", "בטח לא מרגיש טוב, שתית את כל הויסקי שבמטוס", צחקה אשתו, "לא, אני ממש לא מרגיש טוב, וזה באזור הלכ". "זה בסדר, ננחת תסתובב קצת והכול יעבור לך" אמרה. האיש נאנח, סימנתי לדיילת להתקרב ואמרתי: "האיש שמאחוריי לא מרגיש טוב", "הכל בסדר

אדוני?" שאלה הדיילת, "לא, אני מרגיש שיש לי התקף לב", "אל תדאג אדוני, ננחת עוד מספר דקות ואם עדיין תחוש ברע נפנה גם אותך מהמטוס". "מה קרה לך אבא? תירגע תתאושש" אמרה הבת בדאגה, הגלגלים נקשו בקרקע בתוך דקות ראינו בכוחות הצלה מתקרבים למטוס, הצוות הוריד את הילדה והוריה אל האמבולנס שחיתה למטה, מיד אחר כך ניגשו מספר דיילים לאיש הסובל "אינני מרגיש טוב, יש לי כאבים איזמים בחזה, אני מרגיש שיש לי התקף לב" אמר. הוא הורד מהמטוס בלוויית בנו הגדול ותוך זמן קצר הודיע הקברניט כי יש התכונן להמראה. המטוס המריא, הרבה נוסעים רצו לומר לה איזו מילה אבל מה שקרה היה חזק מכל מילה שהיה ניתן לומר. מכיוון שישבתי סמוך אליהם שמעתי את האם אומרת לבת: "תיראי, באמת טעית, את לא חושבת?" אך היא רק ענתה לה בועף ובחוצפה. לאחר שעה נוספת ניגשה אחת הדיילות והודיעה להן: "אבא שלכם הגיע לבית חולים, התברר שהוא סבל מאירוע לב משמעותי ומחסימה של 90 אחוז מהעורקים, בוצע בו צינתור בהצלחה והוא יצא מכלל סכנה, אך יאלץ לבצע ניתוח מעקפים, צוות בית החולים אומר שהגיע ממש ברגע האחרון, הוא לא היה שורד עוד 4 שעות באוויר, הילדה הזו הצילה את אביך", אמרה הדיילת, וזו החלה לבכות ולהתנצל כשאמא שלה מצטרפה אליה. והסיפור המופלא התפשט בין כל נוסעי המטוס ועבר מאחד לאחד. ממנו עלתה ההבנה כי אין אדם עושה אלא לעצמו, לו היו מתחשבים בדברים שאמרה הן היו חורצות את גור דינו של אביהם כמו ידיהם, הייתה כאן "שעת חינוך" להם ולכל אדם באשר הוא: כמה לפעמים בני אדם אנוכיים ושקועים בעצמם ולא מבינים עד שהדברים מונחים לפתחם, כי לחשוב ולהתחשב בזולת או שלא זה לפעמים הבדל של שמים וארץ. (חיים ולדר - אנשים מספרים על עצמם-8)

הלכות תיקון לחורבן ביהמ"ק

פינת ההלכה

קדמיה: כידוע בית המקדש הראשון חרב בגלל שלוש עבירות: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, ואילו בית המקדש השני חרב בגלל שנאת חנם (גמ' יומא ט:). וכל זמן שלא יתוקן החטא בית המקדש לא יבנה, אז בואו נתחזק בעניין זה ונרבה באהבת חנם.

שנאת חנם

א. אסור לשנוא אדם מישראל (ספ"מ לרמב"ם ל"ח ע"ג) ומצוה לחנך את הילדים להימנע מכך (משנ"ב ס"ו ע"ג, משפטי הפלס ס"ו ע"ג). ואפילו שהשנאה היא רק בלב ולא באה לידי ביטוי במעשה אסור (ספ"ו). ואף אם חברו שונא אסור לו להשיב לו בשנאה (משפטי הפלס ס"ו ע"ג).

ב. אפילו אם עשה לו חברו רעה, הזיקו או ציערו אסור לשנוא אותו, אבל מותר לו להוכיחו על כך [ואם יש צורך גם לתובעו בבית דין] (הרמב"ם דעות פ"ו ה"ו, משפטי שלום ס"ו ע"ג-ד). [ולפעמים עדיף לעשות זאת ע"י שליח או מכתב לפי הענין] ולפעמים עדיף לוותר על התוכחה ולמחול בלב (ספ"ו).

ג. המוכיח את חברו צריך להוכיחו בינו לבין עצמו וידבר עמו בנחת ובלשון רכה (הרמב"ם דעות פ"ו ה"ז). ולא ידבר עימו קשות עד שיכלימו וכל שכן שלא יעשה כן ברבים (ספ"ו ה"ח). ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו (ספ"ו ה"ז). ויאמר לו מדוע עשית לי כך וכך (הרמב"ם ספ"ו ע"ג). ועל ידי זה אולי יתברר שהצדק עימו ויתנצל על מעשיו או ישוב ויתוודה וימחל לו ומתוך כך תצא השנאה מהלב ויהיה שלום על ישראל (משפטי הפלס ס"ו ע"ג).

ד. אם מסתייג מחברו בגלל הבדלי השקפה, הנהגות, חוסר הבנה ביניהם או בגלל מידותיו הרעות רשאי להתרחק ממנו אבל לא לשנואו [ואין היתר לשנאה בין חוגים, עדות או מעמדות] (ספ"ו ע"ג).

ה. אין היתר לשנוא שום יהודי גם לא רשע שעובר עבירות, וגם לא את אלו שאינם שומרי תורה ומצוות שעוברים עבירות, וצריך להתרחק מהם כאמור (עין משפטי הפלס ס"ו ע"ד). [אבל מי שהיכולת בידו לקרבם בלי להתקלקל מצוה גדולה לעשות כן!]

ו. סכסוכים ומחלוקות מביאים לידי שנאה בין הבריות ובפרט מצוי שעיקר הסכסוכים והמריבות היום הם בענייני סכפים (ואז לזון להכנס הדפוס ע"פ ספ"ו). וכן שמדברים לשון הרע ורכילות על הזולת גם זה מביא לסכסוכים, מחלוקות ולשנאה (נצ"ר לשון פ"ג ס"ג) ולכן אדם שיש לו דין ודברים עם חברו בנושא ממונות לא יעשה דין לעצמו אלא ילכו לדין שיישב את הסכסוך ביניהם (ולקו"י מועדים).